

Rammer og procedurer for
**Udviklingsprojekter
i de gymnasiale uddannelser**

Ansøgningsfrist

15. november 2010

*Afdelingen for gymnasiale uddannelser
September 2010*

Indledning

Hermed indbydes interesserede til at søge om tilskud til udviklings- og pilotprojekter inden for følgende hovedområder:

Netværks- og forskningsprojekter:

1. Udvikling af pædagogiske it-anvendelser
2. Faglig udvikling mhp. øget udbytte for gymnasiefremmede elever
3. Udvikling af skriftlighed
4. Anvendelsesorientering i hf
5. Fremmedsprog: profil, faglig identitet og anvendelsesorientering.
6. Anvendelsesorientering i naturvidenskab
7. Udvikling af organisering, planlægning og ledelse

Samt:

8. Andre udviklingsprojekter
9. Udvikling af efteruddannelseskurser

I netværksprojekterne er hovedsigtet både udvikling samt identifikation og udbredelse af god praksis i form af skolesamarbejder.

Udviklingsprojekterne og udviklingen af efteruddannelseskurser skal både medvirke til en forbedret indsats inden for bestemte indsatsområder og til, at der udvikles et relevant udbud af efteruddannelseskurser, der kan supplere andre udbud af kurser fra bl.a. GL-E, de faglige foreninger og universiteterne. Der stilles krav om videndeling og om efteruddannelses-tilbud via EMU.

Tidligere godkendte forsøgs- og udviklingsprojekter findes i databasen 'Udviklingsprojekter' på EMU (<http://fou.emu.dk>).

Ansøgningsfristen for alle typer projekter er *15. november 2010*. Ansøgningskemaet forventes fra *ca. 25. september 2010* at være tilgængeligt på <http://indberetninger.uvm.dk>.

Jarl Damgaard
Afdelingschef
Afdelingen for gymnasiale uddannelser
September 2010

1. Udvikling af pædagogiske it-anvendelser

Undervisningsministeriet igangsætter nu *anden ansøgningsrunde* af et projekt om udvikling af pædagogiske it-anvendelser. Første runde blev igangsat i foråret 2010. Projektet skal kvalificere den it-didaktiske udvikling og udvikle undervisningen.

Projektet har fokus på nytænkning, nye måder at organisere undervisningen på og på udvikling af undervisningsformer, undervisningsmaterialer og medier.

Projektet omfatter lokale udviklingsprojekter på skolerne (skoleprojekter) og et netværks- og følgeforskningsprojekt, der er forankret på Århus Universitet.

Skolerne inviteres hermed til at søge om at deltage i anden runde af projektet. Ansøgningerne bør bygge på allerede igangsatte lokale initiativer og skal være af generel interesse. Skoleprojekterne kvalificeres og videreudvikles gennem netværks- og følgeforskningsprojektet.

Hver skole kan *ansøge om tilskud på op til 75.000 kr.* Der forventes at kunne iværksættes 12-15 skoleprojekter. Skolerne skal bidrage med en væsentlig medfinansiering.

Skoleprojekterne

Skoleprojekter, hvor udvikling af didaktisk tænkning, nytænkning af undervisningsorganisering, undervisningsformer og brug af undervisningsmaterialer og medier er i front, vil blive foretrukket.

Udvælgelsen sker i samarbejde med forskningsdelen efter følgende kriterier, der *tilsammen* skal danne det empiriske fundament i forsknings- og udviklingsprojektet:

- Nytænkning i forhold til anvendelse af uddannelses- og elevtid samt lærernes roller ved forskellige it-understøttede og -involverende arbejdsformer
- Nytænkning i forhold til anvendelse af arbejdsformer, som fx kombinationer af hold-, gruppe-, par- og individuelt arbejde
- Nytænkning i forhold til organisering, fx hvor flere klasser/hold på samme årgang indgår, eller hvor klasser/hold på flere årgange indgår
- En variation af undervisningsmaterialer, undervisningsmedier og kommunikationsfora inkluderende netmedieret kommunikation og brug af digitale medier
- Alle fire gymnasiale uddannelser skal være repræsenteret
- En bred vifte af fag skal være dækket
- Variation i forhold til de godkendte projekter fra første runde

Skoleprojekterne er forpligtet til at medvirke i netværks- og følgeforskningsprojektet. Fra hver af de udvalgte skoler deltager kontaktpersoner i to konferencer og to seminarer og skal stille sig til rådighed for løbende forskningsinterviews, observationer, besøg, en afsluttende spørgeskemaundersøgelse samt udarbejde to delrapporter forud for de to netværksseminarer og en afsluttende kort rapport om skolens eget projekt.

Økonomien hertil dækkes dels af skolernes egenfinansiering og dels af tilskuddet.

Ansøgningen sker via den elektroniske formular og skal indeholde oplysninger om:

- projektmål og forventede resultater
- valg af undervisningsmaterialer/-medier
- undervisningsorganisering og undervisningsformer
- involverede fag, klasser og lærere, navn og e-mailadresse på skolekoordinator
- ledelsens involvering i projektet
- egenfinansiering og andre bidrag.

Netværksprojektet

De empiriske undersøgelser omfatter løbende observation og interviews på de udvalgte skoler samt en afsluttende kvantitativ undersøgelse.

Projektperioden for skoleprojekterne er fra 1. januar 2011 til 30. juni 2012 og indledes med en startkonference i januar 2011 for kontaktpersonerne fra de udvalgte skoleprojekter samt personer fra forsknings- og udviklingsprojektet. Her præsenteres skoleprojekterne og samarbejdsmuligheder, koordinering, fastlæggelse af seminarer og slutkonference drøftes nærmere.

I løbet af projektperioden afholdes to seminarer med 1-2 kontaktpersoner fra hver skole. Forud for afslutningen af projektperioden indsender hver skole en kort projektrapport med en aktivitetsbeskrivelse og med fokus på konklusioner og anbefalinger. Resultaterne fra projektet afrapporteres ved en afslutningskonference for interesserede skoler fra hele sektoren i efteråret 2012. Det er en del af skoleprojekternes egenfinansiering at deltage i afslutningskonferencen.

Forsknings- og udviklingsprojektet udgiver undervejs korte statusrapporter og en afsluttende rapport, som er baggrundsmateriale for en afslutningskonference, hvor interesserede fra de fire uddannelser bliver inviteret til at forholde sig til oplæg fra projektinvolverede lærere samt forskere tilknyttet projektet. Godkendte projekter fra første ansøgningsrunde i foråret 2010 kan ses på www.uvm.dk/Uddannelse/Gymnasiale%20uddannelser/Om%20gymnasiale%20uddannelser/Fokusomraader/lt-anvendelse.aspx

I anden runde er der et stærkere fokus på nytænkning i forhold til anvendelsen af uddannelses- og elevtid, lærerroller, nye arbejdsformer og organisering af undervisningen.

2. Faglig udvikling mhp. øget udbytte for gymnasiefremmede elever

Undervisningsministeriet har støttet forskningsprojektet ”Når gymnasiet er en fremmed verden” ved Lars Ulriksen m.fl. Rapporten fra dette projekt har belyst en række vanskeligheder, som eleverne i de gymnasiale uddannelser kan have - ikke mindst vanskeligheder med at forstå, hvilke krav de skal leve op til, med at forstå lærerens sprog, og med at forstå, hvad der kræves af en god gymnasieelev. Der er brug for at *samle, udfolde, afprøve, evaluere og sprede* de mange erfaringer og ideer på området.

Undervisningsministeriet har gennemført en række faglige delprojekter, hvor faglige arbejdsgrupper nedsat af fagkonsulenterne har udarbejdet konkrete forslag til tiltag.

Hf	Hhx	Htx	Stx
Dansk	Dansk	Dansk	Dansk
Engelsk	Spansk	Engelsk	Tysk
Matematik	Matematik	Matematik	Matematik
Den naturvidenskabelige faggruppe	International økonomi	Kemi	Kemi
Kultur- og samfundsfaggruppen	Samtidshistorie	Teknologi	Samfundsfag
Kunstneriske fag	Fransk (snarest)	Kunstneriske fag	Kunstneriske fag
Idræt	Engelsk	Fysik	Idræt
	Tysk	Biologi	Biologi
			Fransk (snarest)
			Engelsk
			Historie (snarest)
			Almen sprogforståelse
			Fysik

Fagrapporterne findes på

www.uvm.dk/Uddannelse/Gymnasiale%20uddannelser/Om%20gymnasiale%20uddannelser/Fokusomraader/Negativ%20social%20arv/Rapporter%20om%20negativ%20social%20arv.aspx

Afprøvningselement

For at sikre en systematisk afprøvning og bred erfaringsudveksling yder Undervisningsministeriet tilskud til en række *skoleprojekter*, der afprøver konkrete faglige tiltag, fortrinsvist med udgangspunkt i anbefalinger i fagrapporterne. Projektet retter sig mod udviklingen af den almindelige undervisning, herunder både stofudvælgelse, rækkefølge, materialeanvendelse, anvendelsen af forskellige arbejdsformer og terminologi i det enkelte fag. Projekter, der inddrager mentorordninger, lektieordninger og andre mere generelle indsatser uden for undervisningen, har kun interesse, hvis disse aktiviteter har en konkret relation til undervisningen i bestemte fag.

Skoleprojekterne

Skoleprojekterne omfatter normalt flere fag og har normalt flere deltagende klasser. Skoler, der arbejder med beslægtede eller sammenhørende problemstillinger, kan med fordel ansøge samlet. Skoleprojekterne kvalificeres og videreudvikles gennem et netværks- og analyseprojekt, der er forankret på Københavns Universitet v/Lars Ulriksen mfl.

Skolerne inviteres hermed til at søge om at deltage i denne anden runde af projektet. Hver skole kan søge om *tilskud på op til 75.000 kr.* afhængig af antallet af deltagende fag og klasser. Hvis tre eller flere skoler søger samlet, *er rammen maksimalt 200.000 kr.* Der forventes at kunne iværksættes 12-15 skoleprojekter. Skolerne skal bidrage med en væsentlig medfinansiering. I perioden frem til ansøgningsfristens udløb er det muligt i begrænset omfang at få råd og vejledning om projektet hos Lars Ulriksen, Institut for Naturfagernes Didaktik, Københavns Universitet (ulriksen@ind.ku.dk eller tlf. 3532 0338).

Hver skole udpeger lærere, der deltager i skoleprojektet, samt en *skolekoordinator*, der har kontakten til analyse- og formidlingsdelen, og som deltager i møder med andre skoler. Navn og e-mailadresse på skolekoordinatoren oplyses i ansøgningen.

I skolernes budget skal indgå udgifterne (løn og transport) til følgende aktiviteter:

- 1) Kick-off konference for alle deltagende lærere og skolekoordinatorer
- 2) Tre heldagsseminarer/netværksmøder for alle skolekoordinatorer
- 3) Afslutningskonference i efteråret 2012 for lærere og skolekoordinatorer, hvor resultater/erfaringer præsenteres.

Desuden skal skoleprojekterne opfylde netværks- og analyseprojektets krav om dokumentation af proces, resultater og erfaringer samt indsende rapport fra skoleprojektet.

Projektperioden for skoleprojekterne er fra 1. januar 2011 til 30. juni 2012 og indledes med kick-off konferencen i januar 2011. Her præsenteres skoleprojekterne, og der drøftes samarbejdsmuligheder, koordinering, fastlæggelse af seminarer og slutkonference.

Undervisningsministeriet udvælger sammen med netværks- og analyseprojektet, hvilke skoleprojekter der skal have støtte. Der tilstræbes både uddannelsesmæssig og faglig spredning. Hvis der indkommer flere ansøgninger, end der er økonomisk mulighed for at støtte, vil der ske en prioritering efter følgende kriterier:

- mest konkrete, fokuserede og perspektivrige faglige projekt
- bedste inddragelse af dokumenterede erfaringer fra tidligere projekter
- bedste uddannelses- og fagspredning
- højeste egenbetaling.

Godkendte projekter fra første ansøgningsrunde i efteråret 2009 kan findes på www.uvm.dk/Uddannelse/Gymnasiale%20uddannelser/Om%20gymnasiale%20uddannelser/Fokusomraader/Negativ%20social%20arv/Projekter%20om%20negativ%20social%20arv.aspx

3. Udvikling af skriftlighed

Syddansk Universitet udbyder i samarbejde med blandt andet Københavns Universitet et målrettet efteruddannelses tilbud om skriftlighed efter de justerede uddannelsesbekendtgørelser 2010. Udviklingen af kurserne er finansieret af Undervisningsministeriet. Efteruddannelses tilbuddet skal sikre, at man på den enkelte skole over et bredt fagligt spektrum kvalificerer nogle udvalgte lærere, som kan forankre udviklingen af skriftligheden på deres skoler og understøtte lokalt udviklingsarbejde inden for feltet. Kurserne bliver udbudt af Syddansk Universitet fra efteråret 2010.

For at sikre kvalificering og videndeling mellem skolerne og sikre erfaringsspredning mellem fagene indbyder Undervisningsministeriet hermed til *anden runde* af et netværks- og analyseprojekt, som skoler og faglige foreninger mv. kan søge om at deltage i.

Der skabes dels et skolenetværk og dels et netværk af faglige foreninger mv., der ønsker at udbyde efteruddannelseskurser om skriftlighed.

Projektet gennemføres af skrivekonsulenter ved Københavns Universitet. Projektet bygger på det allerede iværksatte projekt:

www.uvm.dk/Uddannelse/Gymnasiale%20uddannelser/Om%20gymnasiale%20uddannelser/Fokusomraader/Skriftlighed.aspx

Skoleprojektet har primært fokus på

- samarbejde om terminologi og målsætning for det skriftlige arbejde på tværs af fag
- fagsamarbejde om progression i det skriftlige arbejde
- vejlederrollen: procesevaluering/formativ evaluering/feedback/respons

Fagprojektet primært har fokus på

- hensigt og kriterier for valg af forskellige opgavetyper og genrer i det enkelte fag
- genrebegrebet i det enkelte fag, fokus på delkompetencer i skriveprocessen
- vejlederrollen: procesevaluering/formativ evaluering/feedback/respons
- skrivning som led i den faglige læring/fordybelse

Ansøgningerne kan med fordel bygge på allerede igangsatte initiativer og skal være af generel interesse. Projekterne kvalificeres og videreudvikles gennem netværks- og analyseprojektet.

Hver skole kan *ansøge om tilskud på op til 75.000 kr.* Det forventes, at der kan iværksættes 8-10 skoleprojekter. Skolerne skal bidrage med en væsentlig medfinansiering.

Fagprojekterne kan ligeledes søge om op til 75.000 kr. Det forventes, at der kan iværksættes 8-10 fagprojekter. Fagprojekterne kan være rette mod et eller flere fag og indeholder ud over deltagelse i netværksprojektet også udvikling af et eller flere efteruddannelseskurser.

Hvert projekt udpeger en *kontaktperson*, der varetager kontakten til netværks- og analyseprojektet. Kontaktpersonerne deltager i møder og stiller sig til rådighed for interviews, observationer, besøg, en afsluttende spørgeskemaundersøgelse. Hvert skole- eller fagprojekt udarbejder en kort afsluttende rapport. Økonomien til at gennemføre projektet findes af ministeriets tilskud eller som egenfinansiering.

Ansøgningen sker på den elektroniske formular og skal indeholde oplysninger om:

- fokus for projektet, og hvordan projektets resultater får værdi for andre
- for skoleprojekterne: involverede fag, klasser og lærere samt ledelsesinvolvering

Såfremt der indkommer flere ansøgninger, end der er økonomisk mulighed for at støtte, vil der ske en prioritering ud fra ønsket om

- en konkret og visionær projektbeskrivelse ud fra fokuspunkterne ovenfor
- bedste uddannelses- og fagspredning
- højeste egenbetaling (skoleprojekter)
- bedst dokumenterede erfaringer fra tidligere projekter.

Netværks- og analyseprojekt

Netværks- og analyseprojektet medvirker til faglig sparring og kvalificering og faciliterer samarbejde mellem henholdsvis skole- og fagprojekter gennem dannelse af *temagrupper* bestående af 3-4 projekter. Ansøgerne kan angive ønsker til gruppedannelsen i i ansøgningen. Ellers bliver gruppedannelsen baseret på projektets tilgang til det skrivepædagogiske arbejde.

Der vil ske videndeling (møder og it-baseret) inden for hvert tema. Videndeling på tværs af temaerne sker ved *et midtvejsseminar* for kontaktpersonerne. Netværks- og formidlingsprojektet kan stille krav om inddragelse af særlige vinkler eller aspekter af deres projekter og erfaringer og kan foreslå at supplere eller prioritere bestemte aspekter.

Netværks- og formidlingsprojektet sammenfatter de samlede resultater fra projekterne. Projektet vil løbende frembringe en række produkter af værdi for de deltagende netværker: konferencer, møder, seminarer, skriftlige erfaringsformidlinger osv.

Slutkonferencen, hvor hovedresultater bliver gjort tilgængelige for andre interesserede fra den gymnasiale sektor, afholdes november/november 2012.

Projektperioden er fra januar 2011 og til en slutkonference november/november 2012.

4. Anvendelsesorientering i hf: Introduktionsundervisning mm.

Undervisningsministeriet iværksætter et udviklingsprojekt om fokus på grundlæggende elementer i hf-uddannelsen. Projektet bygger blandt andet på resultaterne af rapporter om hf-uddannelsen, om frafald samt på konferencer i hf-regi.

Projektet skal bidrage til udvikle de grundlæggende elementer, således at de spiller bedre sammen - også med henblik på den anvendelsesorienterede profil i hf-uddannelsen. Projektet skal derudover hjælpe med til at fastholde kursisterne

Der er bl.a. fokus på

- 1) Videreudvikling af introkurset
- 2) Videreudvikling af værkstedsundervisningen
- 3) Udvikling af sammenhængen i de studieunderstøttende elementer i enkeltfag

Hf-kurserne inviteres hermed til at søge om at deltage i projektet. Ansøgningerne bør bygge på allerede igangsatte initiativer på et enkelt kursus eller på flere kurser i netværk og skal være af generel interesse. Skoleprojekterne kvalificeres og videreudvikles gennem et netværks- og analyseprojekt.

Hvert hf-kursus kan ansøge om *tilskud på op til 75.000 kr.* afhængig af antallet af deltagende fag og klasser. Der forventes at kunne iværksættes 6-8 skoleprojekter. Hf-kurserne skal bidrage med en væsentlig medfinansiering.

Skoleprojekterne

Skoleprojekter, hvor udvikling af didaktisk tænkning, nytænkning af undervisningsorganisering, undervisningsformer og brug af undervisningsmaterialer og medier er i front, vil blive foretrukket. Udvalget sker i samarbejde med en ekspertgruppe, der står for analyse- og formidlingsdelen af projektet.

Skoleprojekterne er forpligtet til at medvirke i netværks- og analyseprojektet. Fra hver af de udvalgte hf-kurser deltager projektets kontaktpersoner i to konferencer og to seminarer og skal stille sig til rådighed for løbende interviews, observationer, besøg, en afsluttende spørgeskemaundersøgelse samt udarbejde en kort rapport fra kursets eget projekt. Økonomien hertil dækkes dels af kurserne egenfinansiering til projektet og dels af tilskuddet.

Ansøgningen sker på den elektroniske formular og skal indeholde oplysninger om:

- projektmål og forventede resultater
- valg af undervisningsmaterialer/-medier

- undervisningsorganisering og undervisningsformer
- involverede fag, klasser og lærere, navn og e-mailadresse på skolekoordinator
- ledelsens involvering i projektet
- egenfinansiering og andre bidrag.

Netværks- og analyseprojektet

Projektperioden for skoleprojekterne er fra 1. januar 2011 til 30. juni 2012 og indledes med en startkonference i januar 2011 for kontaktpersoner fra de udvalgte skoleprojekter samt personer fra analyseprojektet. Her præsenteres skoleprojekterne og samarbejdsmuligheder, koordinering, fastlæggelse af seminarer og slutkonference drøftes nærmere.

I løbet af projektperioden afholdes to seminarer med 1-2 kontaktpersoner fra hvert af de deltagende hf-kurser. Forud for afslutningen af projektperioden indsender hvert kursus/netværk en kort projektrapport med en aktivitetsbeskrivelse og med fokus på konklusioner og anbefalinger. Resultaterne fra projektet afrapporteres ved en afslutningskonference for interesserede fra hele sektoren i efteråret 2012. Det er en del af skoleprojekternes egenfinansiering at deltagere i afslutningskonferencen.

Analyseprojektet udgiver undervejs korte midtvejsrapporter og en afsluttende rapport, som er baggrundsmateriale for en afslutningskonference, hvor interesserede fra de gymnasiale uddannelser bliver inviteret til at forholde sig til oplæg fra skoleprojekter og analyseprojektet.

5. Fremmedsprogene: Profil, faglig identitet og anvendelsesorientering

Undervisningsministeriet iværksætter et udviklings- og analyseprojekt om fremmedsprogene i de gymnasiale uddannelser. Projektet bygger blandt andet på resultaterne af arbejdet i en projektgruppe, der under ledelse af professor Hanne Leth Andersen, Roskilde Universitet, har udarbejdet en række forslag og anbefalinger til synliggørelse og fornyelse af undervisningen i fremmedsprogene:

<http://www.uvm.dk/Uddannelse/Gymnasiale%20uddannelser/Om%20gymnasiale%20uddannelser/Fokusomraader/Fremmedsprog.aspx>

Projektet skal bidrage til skarpere definerings af fremmedsprogenes profil og faglige identitet ved konkret udvikling og afprøvning af nye organisatoriske, didaktiske og pædagogiske ideer. Der skal derunder sættes fokus på anvendelsesorienterede tilgange til undervisningen i fremmedsprog, fx på følgende områder – enkeltvist eller i kombination:

- 1) områdestudier, hvor der kan arbejdes med sammenhænge mellem sprog, kultur, samfundsforhold og erhvervsmæssige forhold
- 2) sprogligt orienterede forløb i tæt tilknytning til andre fag (fx tekniske og økonomisk orienterede fag) og til faglige samspil
- 3) forløb med fokus på internationalt samarbejde og handel
- 4) forløb med fokus på nye tilgange til og perspektiver for tekstlæsningen, herunder både litterære og ikke-litterære tekster
- 5) forløb med fokus på it og elektroniske medier
- 6) forløb med fokus på brobygning til de videregående uddannelser og til grundskolen
- 7) forløb, hvor fremmedsprog anvendes som undervisningssprog i andre fag.

Der gennemføres i tilknytning til skoleprojekterne et netværks- og analyseprojekt med ekstern, forskningsbaseret bistand. Som led heri samles skolernes projektledere nogle gange i løbet af projektperioden med henblik på erfaringsspredning.

Skolerne inviteres hermed til at søge om at deltage i projektet. Ansøgningerne kan bygge på initiativer på en enkelt skole eller på flere skoler i netværk. Initiativerne videreudvikles gennem netværks- og analyseprojektet.

Hver skole kan ansøge om *tilskud på op til 75.000 kr.* afhængig af antallet af deltagende fag og klasser. Der forventes at kunne iværksættes 10-12 skoleprojekter. Skolerne skal bidrage med en væsentlig medfinansiering.

Skoleprojekterne

Skoleprojekter, hvor udvikling af sprogdidaktisk tænkning, nytænkning af undervisningsorganisering, undervisningsformer og brug af undervisningsmaterialer og medier er i

front, vil blive foretrukket. Der vil desuden blive lagt vægt på, at forskellige gymnasiale uddannelser bliver repræsenteret, at en vifte af forskellige fremmedsprog bliver dækket, og på, at forskellige typer af ideer kommer i spil. Udvælgelsen sker i samarbejde med en ekspertgruppe, der står for analyse- og formidlingsdelen af projektet.

Skoleprojekterne er forpligtet til at medvirke i netværks- og analyseprojektet. Fra hver af de udvalgte skoler deltager projektets kontaktpersoner i to konferencer og to seminarer og skal stille sig til rådighed for løbende interviews, observationer, besøg, en afsluttende spørgeskemaundersøgelse samt udarbejde en kort rapport fra skolens eget projekt. Økonomien hertil dækkes dels af skolernes egenfinansiering til projektet og dels af tilskuddet.

Ansøgningen sker på den elektroniske formular og skal indeholde oplysninger om:

- projektmål og forventede resultater
- valg af undervisningsmaterialer/-medier
- undervisningsorganisering og undervisningsformer
- involverede fag, klasser og lærere, navn og e-mailadresse på skolekoordinator
- ledelsens involvering i projektet
- egenfinansiering og andre bidrag.

Analyse- og formidlingsprojektet

Der nedsættes en ekstern projektgruppe, som står for netværks- og analysedelen af projektet. De empiriske undersøgelser omfatter løbende observation og interviews på de udvalgte skoler.

Projektperioden for skoleprojekterne er fra 1. januar 2011 til 30. juni 2012 og indledes med en startkonference i januar 2011 for kontaktpersoner fra de udvalgte skoleprojekter samt personer fra analyseprojektet. Her præsenteres skoleprojekterne, og samarbejdsmuligheder, koordinering, fastlæggelse af seminarer og slutkonference drøftes nærmere.

I løbet af projektperioden afholdes to seminarer med 1-2 kontaktpersoner fra hver skole. Forud for afslutningen af projektperioden indsender hver skole/skolenetværk en kort projektrapport med en aktivitetsbeskrivelse og med fokus på konklusioner og anbefalinger. Resultaterne fra projektet afrapporteres ved en afslutningskonference for interesserede skoler fra hele sektoren i efteråret 2012. Det er en del af skoleprojekternes egenfinansiering at deltage i afslutningskonferencen.

Analyseprojektet udgiver undervejs korte midtvejsrapporter og en afsluttende rapport, som er baggrundsmateriale for en afslutningskonference, hvor interesserede fra de gymnasiale uddannelser bliver inviteret til at forholde sig til oplæg fra skoleprojekter og analyseprojektet.

6. Anvendelsesorientering i naturvidenskab

Undervisningsministeriet iværksætter nu ny ansøgningsrunde af et projekt om anvendelsesorientering i naturvidenskab. Tidligere projekter kan ses på:

www.uvm.dk/Uddannelse/Gymnasiale%20uddannelser/Om%20gymnasiale%20uddannelser/Fokusomraader/Anvendelse%20af%20naturvidenskab.aspx

Projektet skal bidrage til at stimulere elevernes interesse for naturfagene og til at beskæftige sig med naturvidenskabelige problemstillinger i en anvendelsesorienteret sammenhæng, hvor de behandlede emner og problemstillinger og de anvendte metoder så vidt muligt skal være hentet fra og rettet mod en anvendelse uden for skoleverdenen.

Der lægges i undervisningen stor vægt på en undersøgende/eksperimentel tilgang, hvor der tages udgangspunkt i et problem eller et fænomen, som eleverne skal behandle nærmere, således at eleverne bringes i en aktiv læringsrolle og ikke blot er passive modtagere af viden. Det sker ved at inddrage forskellige arbejdsformer, der er engagerende og aktiverende. Eksempelvis kan et projektarbejde med udgangspunkt i en mere eller mindre selvvalgt problemstilling inden for et fagligt område være meget velegnet og kunne være en forberedelse til studieretningsprojektet.

Anvendelsesorienterede autenticitet kan have forskellige fokusområder, der kan indgå enkeltvis eller i kombination:

- En *personlig autenticitet*, hvor undervisningen er meningsfuld for eleverne, fx ved at give mening i forhold til deres hverdag eller personlige udvikling.
- En *samfundsmæssig autenticitet* bestemmes i forhold til undervisningens relevans for samfundsmæssige problemstillinger, fx samfundsmæssig vigtighed eller aktualitet.
- *Faglig autenticitet* indikerer, at undervisningen rent fagligt foregår så realistisk som muligt, det vil sige som man arbejder med de faglige problemstillinger i forsknings- eller erhvervssammenhænge.

I praksis kan skolerne inddrage eksterne parter gennem konkrete samarbejder med fx

- offentlige eller private virksomheder med fokus på praktiske anvendelser
- videregående uddannelsesinstitutioner, forskningsinstitutioner mv. med fokus på brobygning ift. videregående uddannelse
- med videnspædagogiske aktivitetscentre, museer mv. fx med fokus på omverdensforståelse og samfundsmæssige anvendelser

Der gennemføres i tilknytning til projektet et netværks- og analyseprojekt i samarbejde med Dansk Naturvidenskabsformidling og Institut for Naturfagernes Didaktik, Københavns Universitet.

Skoler, aftagere mv. inviteres hermed til at søge om at deltage i projektet. Projekterne baseres på arbejde i projektgrupper bestående af 2-3 institutioner med hf, stx og/eller htx samt én eller gerne flere eksterne aktører såsom videregående uddannelsesinstitutioner, virksomheder, uformelle læringsmiljøer, offentlige institutioner, ngo'er etc. Aktiviteterne videreudvikles gennem et netværks- og analyseprojekt.

Hvert projekt kan søge om *tilskud på op til 200.000 kr.* Der forventes at kunne iværksættes op til 5 projekter. Skolerne skal bidrage med en væsentlig medfinansiering.

I perioden frem til ansøgningsfristens udløb er det muligt i begrænset omfang at få råd og vejledning om projektet hos Christine Holm, Institut for Naturfagernes Didaktik, Københavns Universitet (cholm@ind.ku.dk eller tlf. 3532 0429).

Netværksprojekterne

Projekter, hvor udvikling af naturfagsdidaktisk tænkning, nytænkning af undervisningsorganisering, undervisningsformer og brug af undervisningsmaterialer og medier er i front, vil blive foretrukket. Der vil desuden blive lagt vægt på, at forskellige gymnasiale uddannelser bliver repræsenteret, at en vifte af forskellige naturvidenskabelige fag bliver dækket, og på, at forskellige typer af ideer kommer i spil. Udvælgelsen sker i samarbejde med netværks- og analyseprojektet.

Projekterne er forpligtet til at medvirke i netværks- og analysearbejdet. Fra hver af de udvalgte skoler deltager alle projektets kontaktpersoner i start- og slutseminarer (døgnmøder). Projektlederen deltager desuden i 4 møder med de øvrige projektledere og personer fra netværks- og analyseprojektet. Deltagerne skal stille sig til rådighed for løbende interviews, observationer, besøg, en afsluttende spørgeskemaundersøgelse samt udarbejde en kort rapport fra skolens eget projekt. Økonomien hertil dækkes dels af skolernes egenfinansiering til projektet og dels af tilskuddet.

Ansøgningen sker på den elektroniske formular og skal indeholde oplysninger om:

- projektmål og forventede resultater
- valg af undervisningsmaterialer/-medier
- undervisningsorganisering og undervisningsformer
- involverede fag, klasser og lærere,
- navne og e-mailadresser på projektkoordinator og til skolekontakter (1-2 pr. skole)
- ledelsens involvering i projektet
- egenfinansiering og andre bidrag.

Analyse- og forskningsprojektet

De deltagende projektgrupper deltager i et forskningsprojekt, ledet af Institut for Naturfagernes Didaktik på Københavns Universitet. Deltagerne skal stille sig til rådighed for indsamling af materiale og data. De empiriske undersøgelser omfatter løbende observation og interviews på de udvalgte skoler.

Projektperioden for skoleprojekterne er fra 1. januar 2011 til 30. juni 2012 og indledes med en startkonference i januar 2011 for kontaktpersonerne fra de udvalgte projekter samt personer fra analyseprojektet. Her præsenteres projekterne og samarbejdsmuligheder, ligesom koordinering, fastlæggelse af netværksmøder og slutkonference drøftes nærmere.

Forud for afslutningen af projektperioden indsender hver skole/skolenetværk en kort projektrapport med en aktivitetsbeskrivelse og med fokus på konklusioner og anbefalinger. Resultaterne fra projektet afrapporteres ved en afslutningskonference for interesserede skoler fra hele sektoren i efteråret 2012. Det er en del af skoleprojekternes egenfinansiering at deltage i afslutningskonferencen.

Analyseprojektet udgiver undervejs korte midtvejsrapporter og en afsluttende rapport, som er baggrundsmateriale for en afslutningskonference, hvor interesserede fra de gymnasiale uddannelser bliver inviteret til at forholde sig til oplæg fra skoleprojekter og analyseprojektet.

7. Udvikling af organisering, planlægning og ledelse

Rapporten *'Faglig Planlægning, Organisering og Ledelse efter Gymnasireformen'* fra 2009 bygger bl.a. på de konferencer om ledelse, organisering og planlægning som blev afholdt i 2008 www.uvm.dk/Uddannelse/Gymnasiale%20uddannelser/Om%20gymnasiale%20uddannelser/Konferencer/Planlaegning%20organisering%20og%20ledelse%20efter%20gymnasireformen.aspx)

I forlængelse heraf iværksatte Undervisningsministeriet i foråret 2010 et casebaseret udviklingsprojekt forankret på Copenhagen Business School v/lektor Dorthe Pedersen mfl.. Projektet går i dybden med ledelses- og organiseringspraksis på udvalgte stx-skoler og VUC'er. Der er etableret tre refleksions- og videndelingsnetværk bestående af 3-4 skoler, der inspirerer og udvikler egen praksis i samspil med andre skoler. Projektet faciliteres af et team af forskere fra CBS og en tilknyttet konsulent.

Projektet følges nu op af en *anden runde*, hvor skolerne inviteres til at søge om at deltage.

Anden runde af projektet

Formålet med netværksprojektet er at skabe ny viden, etablere sparring og konkret udvikling for de involverede skoler samt at formidle viden om relevante ledelses- og organiseringsformer til hele den gymnasiale sektor.

Anden runde af projektet giver nye skoler og skoleformer mulighed for at etablere videndelingsnetværk og få teoretisk og praktisk sparring på udviklingen af problemstillinger, der vedrører ledelse og organisering på den enkelte skole.

Projektet består af en forskningsdel og en netværksdel. Projektet afsluttes med en rapport, som præsenteres på en konference, der er åben for alle gymnasiale uddannelsesinstitutioner.

Forskningsdelen har et overordnet fokus på ledelse og organisering, herunder udviklingen af teamsamarbejde, fagligt samspil, progression evaluering og kvalitetssikring. Projektet undersøger, hvordan disse emner sætter forandringer i professionsfagligheden, udviklingen af lærer- og ledelseskompetencer samt organisationsformer i spil.

Ansøgninger

Der forventes at kunne etableres tre nye netværksprojekter á 3-4 skoler. Hver skole kan *ansøge om tilskud på op til 50.000 kr.* Deltagerne i det enkelte netværk vil få sparring fra andre skoler og fra et team af forskere og konsulenter, der sætter fokus på etableret praksis og på, hvordan den kan udvikles og forankres i organisation.

De udvalgte skoler skal deltage i 2-4 møder i netværksgrupperne samt i en afsluttende konference. Desuden stiller skolerne sig til rådighed for eventuelle opfølgende forskningsinterviews og udarbejder korte oplæg ifm. netværksmøderne. Skolerne kan blive bedt om en præsentation af skolens eget projekt i forbindelse med den afsluttende konference. Skolerne udarbejder afslutningsvis en kort rapport om skolens eget projekt. Til hvert netværksmøde forventes der at deltage et 2-3 lærere og 2-3 fra ledelsen. Udgifter til at deltage i projektet (løn, transport osv.) dækkes af det bevilgede tilskud og via skolens egenfinansiering.

Projektperioden er fra 1. januar 2011 til 30. juni 2012.

Skoler kan bede om at komme i netværk med bestemte andre ansøgende skoler, men netværkene sammensættes endeligt af Undervisningsministeriet i samarbejde med forskergruppen.

I ansøgningen angives desuden navne og e-mailadresser på projektkoordinator og til skolekontakter (1-2 pr. skole) samt egenfinansiering og andre bidrag.

Fokuspunkter fra første runde af projektet er:

- organisatoriske strukturer, der skaber engagement, medejerskab og samarbejde
- fagligt samspil: kreativt, motiverende, ikke kun i relation til AT
- Kobling mellem teori og praksis (forankring)
- Nye kursisttyper, fx håndtere ”skæve” kursister
- Den nye lærerrolle

Anden runde af projektet vil fokusere indsatsen på de temaer, som nye skoler og kurser udpeger. Det kan bl.a. dreje sig om

1. Forankring af strategisk faglig ledelse – tværgående projekter.
2. Ledelse og udvikling af dynamiske team
3. Flerfaglige teamsamarbejder, videndeling og samarbejdet om faglig progression.

De ansøgende skoler kan foreslå andre emner.

Hvis der indkommer flere ansøgninger, end der er økonomisk mulighed for at støtte, vil ansøgninger med

- den mest konkrete og fokuserede beskrivelse af egen praksis og af samarbejder med andre skoler
- den højeste egenbetaling
- det klareste fokus på ideer og løsninger
- den bedste uddannelsesspredning

blive prioriteret.

8. Andre udviklingsprojekter

De enkelte *udviklingsprojekter* skal have væsentlig værdi for andre end projektets deltagere. Spredning kan fx ske gennem udbud af efteruddannelseskurser, afholdelse af konferencer mv.

Ansøgerne opfordres til at indgå i projektfællesskaber med skoler, faglige foreninger, afdagerinstitutioner og andre interessenter. Der ydes ikke tilskud til enkeltskoleprojekter.

Tilskudsrammen for udviklingsprojekter er normalt 50.000–150.000 kr. Deltagerne forventes at bidrage med medfinansiering. Ved prioriteringen af de indkomne ansøgninger lægges der blandt andet vægt på omfanget og karakteren af medfinansiering fra projektets deltagere.

Ansøgningsfristen er 15. november 2010. Ansøger anvender samme skema og samme brugeridentifikation som ved ansøgninger om forsøgs- og udviklingsprojekter. Kravene til projektbeskrivelsen findes i bilag 1.

Prioriterede indsatsområder ved ansøgningsrunden 15. november 2010

- Progression i studieområdet i hhx, htx
- Studieretnings samarbejdet i hhx, htx og stx, herunder studieretningsfagernes nærmere samarbejde

Vurderingskriterier for ansøgninger

Ved behandlingen af ansøgningerne vil der især blive lagt vægt på

- Kvalitet og relevans i forhold til indsatsområderne
- Diversitet i form af spredning på indsatsområder, fag/fagområder, uddannelsesområder mv.
- At udviklingsprojekterne inden for det enkelte indsatsområde kompletterer hinanden
- Kapacitet, således at der tages hensyn til, at det samlede udbud bedst muligt matcher det forventede behov
- Sammenhængen mellem mål, midler og budgetteret ressourceforbrug.

9. Udvikling af efteruddannelseskurser

De faglige foreninger, universiteterne mfl. opfordres fortsat til at ansøge om udviklingsprojekter - enten alene eller gennem samarbejde indbyrdes og med andre fx skoler, museer mv.

Ved ansøgningsrunden 15. november 2010 prioriteres både enkeltfaglige projekter (se bilag 2) og projekter, hvor flere fag arbejder sammen på områder, der er særligt reform-relevante.

Tilskudsrammen for *enkeltfaglige projekter* er normalt maksimalt 50.000 kr. Der kan inden for de enkelte indsatsområder i bilag 2 højst forventes gennemført ét projekt.

Bilag 1. Krav til projektbeskrivelsen for udviklingsprojekter

I et konsortium skal én af interessenterne stå som ansøger på konsortiets vegne og dermed have det overordnede projektansvar (være projektejer). Projektejeren behøver ikke tage sig af alle opgaver i forbindelse med projektet. Eksempelvis kan administrationsopgaver med fordel placeres på en institution med administrativ erfaring. Dermed kan operatøren prioritere sin indsats på indholdssiden.

Hvad kan der søges om tilskud til?

Der kan søges om tilskud til

- hel eller delvis finansiering af mødeudgifter (ophold- og rejseudgifter)
- tilskud til løn til planlægning, udbredelse, evaluering og rapportering fra projektet.
- afholdelse af hel- eller halvdagskonferencer (dog ikke deltagerudgifter)

Der ydes *ikke* tilskud til

- gennemførelse af undervisning af elever
- gennemførelse af læreres efteruddannelse (kursusudgifter, vikar, mm.)
- indkøb af materialer, udlandsrejser mv.
- udarbejdelse af undervisningsmaterialer (til elever)
- drift og etablering af portaler

Medfinansiering (gælder ikke i almindelighed faglige foreninger) kan fx være

- Løn til og vikarudgifter
- Rejse- og opholdsudgifter
- Mødeudgifter, herunder fri anvendelse af faciliteter.
- Administrationsudgifter

Institutionerne forventes at medfinansiere udviklingsprojekter, fx i form af vikarudgifter for deltagende lærere. Det indgår i vurderingen af det enkelte projekt, om der er sikret medfinansiering fra såvel skoler som fra anden side, fx aftagerinstitutioner.

Budget

I ansøgningen opstilles der

- et budget for projektet, hvor det fremgår, hvad der søges om, og hvilke supplerende midler der tilvejebringes via medfinansiering.
- en tidsplan for projektet og for anvendelsen af tilskuddet.

Budget indeholder normalt et skøn over udgifterne til

- Rejsseudgifter til deltagere og foredragsholdere mv.
- Opholdsudgifter til møder
- Honorar til evt. foredragsholdere
- Løn til planlægning, gennemførelse og rapportering af projektet
- Administrative udgifter, herunder revision.

Rapport

I forbindelse med bevillingen af tilskud stilles der samtidigt krav om, at der udarbejdes en rapport over projektet. Rapporten bruges både til erfaringsspredning og til at sikre, at det anvendte tilskud er anvendt i overensstemmelse med den givne bevilling.

Rapporten er en kortfattet redegørelse for udviklingsprojektet, der beskriver:

- Projektets formål
- Praktisk tilrettelæggelse
- Medvirkende og deres hovedopgaver
- Gennemførte aktiviteter i form af møder, konferencer mv.
- Projektets hovedresultater, herunder udviklede materialer
- Udviklede efteruddannelses tilbud og formidlingen heraf
- Evaluering af projektet og forslag til evt. opfølgninger.

Spredning af erfaringer

Det er centralt, at viden, ideer og gode råd spredes til alle interesserede så let som muligt. Der er derfor udviklet to databaser på www.emu.dk, nemlig forsøgsdatabasen www.fou.emu.dk og efteruddannelsesdatabasen www.efteruddgym.dk.

- For at sikre løbende erfaringsspredning bliver den projektansvarlige opfordret til gennem projektperioden at informere om projektets resultater på EMU's website for erfaringsopsamling på adressen www.fou.emu.dk. Ved afslutningen af projektet sender den projektansvarlige en rapport over projektet mm. til samme database.
- Tilsvarende skal information om udviklede efteruddannelses tilbud ske gennem EMU på www.efteruddgym.emu.dk. Ligeledes stilles udviklede kursusmaterialer stilles normalt også til rådighed gennem EMU.

Bilag 2. Indsatsområder i de enkelte fag

Fag	Indsatsområde
Afsætning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skriftlighed i faget 2. Samfundsvidenskabelig metode som en del af undervisningen i afsætning 3. Kompetencetænkning i de økonomiske fag.
Almen studieforberedelse (stx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. AT som ramme for samarbejdet med eksterne parter på institutioner, virksomheder og i lokalsamfundet 2. Skriftlighed i AT
Billedkunst (hf og stx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Praxis som undersøgelses- og læringsstrategi 2. Analyse ud fra tema (i stedet for at finde et tema som konklusion på en delanalyse)
Biologi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Erfaringsopsamling fra studieretningsprojekter og studieretningssamarbejde mellem biologi og kemi. Udvikling af projekter til samspil i studieretninger m. biologi og kemi. 2. Erfaringsopsamling fra studieretningsprojekter og studieretningssamarbejde mellem biologi og idræt. Udvikling af projekter til samspil i studieretninger m. biologi og idræt.
Dansk (hhx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udvikling af det danskfaglige bidrag til Sprog og kultur (studieområdet). 2. Toning af dansk i hhx i relation til studieretninger.
Dansk (hf og stx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Progression i det skriftlige arbejde i dansk, internt i faget og i relation til andre fag 2. Det obligatoriske forløb om skriftlighed i relation til den samlede skriftlighedsindsats 3. Toning af danskfaget i studieretninger og fagpakker
Dansk (htx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Danskfagets skriftlighed: Hvordan kan faget indgå i de nye bundne studieområdeforløb med fokus på skrivekompetencer? Hvordan kan faget bidrage til at udfolde bilag 4 og samtidig honorere fagets egne skriftlige mål? Nye retteværktøjer? Danskfagets skriftlighed mellem studiekompetence og (teknologisk og almen) dannelse. 2. Dansk i det faglige samspil: der er et skærpet krav i den nye læreplan om at danskfaget bidrager til toning af den enkelte studieretning og til htx-uddannelsens samlede profil - hvordan?
Design	<ol style="list-style-type: none"> 1. Designprocessen 2: Programmering på design B-niveau 2. Detaljering og (gratis) computerprogrammer
Engelsk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Digitale medier og it i undervisningen: det udvidede tekstbegreb og ny skriftlighed 2. Engelskfagets metoder og teori med henblik på kvalificering af det faglige samspil på stx og hhx 3. Sprogindlæringsstrategier: teori og praksis
Erhvervsret	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fagets didaktik, herunder specielt mediering af undervisningen
Erhvervsøkonomi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fagets didaktik, herunder specielt mediering af undervisningen
Filosofi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Videnskabsteori og forskningsetik i relation til AT
Finansiering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fagets didaktik, herunder specielt mediering af undervisningen
Fransk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Styrkelse af elevernes motivation i undervisningen 2. Ny skriftlighed for fransk som 2. eller 3. fremmedsprog
Fysik (stx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elektromagnetisme – et nyt område i fysik A 2. Moderne fysik
Idræt (stx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Erfaringsopsamling fra studieretningsprojekter og studieretningssamarbejde mellem biologi og idræt. Udvikling af projekter til samspil i studieretninger m. biologi og idræt.
International økonomi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skriftlighed i faget 2. Samfundsvidenskabelig metode som del af undervisningen i international økonomi

Fag	Indsatsområde
Kemi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Erfaringsopsamling fra studieretningsprojekter og studieretnings samarbejde mellem biologi og kemi. Udvikling af projekter til samspil i studieretninger m. biologi og kemi 2. Skriftlighed i kemi 3. Eksperimentel prøveform
Klassiske fag	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samarbejdet i blandede studieretninger
Matematik (htx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skriftlige arbejder i matematik. Udarbejdelse af eksempelsamling, der viser hvad "den gode besvarelse" i matematik er. Fokus på forskellige genrer: skriftlige opgaver, projektrapporter, artikler etc. Produktet: en hjemmeside, der kan give forståelse for god dokumentation for de matematiske kernekompetencer.
Matematik (hhx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anvendelsesorientering inden for statistiske test
Matematik (stx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Digital aflevering af skriftlige produkter og nye rettestrategier i matematik
Mediefag	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udvikling af fagets didaktik og metoder 2. Udvikling af fagets skriftlige dimension
Musik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Den ikke-nodebaserede skriftlighed i musikfaget 2. Sangskrivning
Naturgeografi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Større inddragelse af lokale geografiske lokaliteter (geotoper). Indsamling af eksisterende materialer og udvikling af feltarbejdslokaliteter. Samarbejde mellem flere gymnasier i en region og sammen med eksterne aktører om tilvejebringelse af GIS-grundlag m.v. 2. Udvikling af retningslinjer for gode studieretningsprojekter mellem naturgeografi og sprogfag henholdsvis samfundsfag. Fokus på skriftlighed i stx.
Naturvidenskabelig fag-gruppe (hf)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udvikling af fællesfaglige eksperimenter som udgangspunkt for tilrettelæggelse af undervisningen i nf
Naturvidenskabeligt grundforløb (stx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anvendelsesorientering af naturvidenskab – udvikling og spredning af forløb 2. Samspil mellem NV og matematik
Oldtidskundskab	<ol style="list-style-type: none"> 1. Perspektivering: Lødighed og væsentlighed i tekstvalget.
Organisation	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fagets didaktik, herunder specielt mediering af undervisningen
Psykologi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udvikling af samarbejds læring til de gymnasiale uddannelser på basis af videnskabelig psykologi 2. Psykologirapporten, skriftlige genrer i psykologi.
Religion	<ol style="list-style-type: none"> 1. Online-religion og religion online.
Retorik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Retorik C i Almen Studieforbereelse og andre faglige samspil
Samtidshistorie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skriftlighed i et mundtligt fag 2. It/Nye medier
Studieområdet (htx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skrivedidaktik i studieområdet
Samfundsfag(hf og stx)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktiverende pædagogik i samfundsfag. 2. Diskursanalyse.
Teknikfag	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skrivedidaktik i teknikfaget 2. Studieretningsfagene i teknikfaget 3. Teknikfaget i studieområdet
Teknologi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skrivedidaktik i teknologi 2. Teknologisk dannelse
Virksomhedsøkonomi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompetencetænkningen i de økonomiske fag. 2. Fagets didaktik, herunder specielt mediering af undervisningen